

NPRU

Nakhon Pathom
Rajabhat University

วิชาสื่อมวลชนสัมพันธ์เชิงกลยุทธ์ Strategic Mass Media Relations

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.กฤติยา รุจิโชค

NPRU

Nakhon Pathom
Rajabhat University

บทที่ 8

จรรยาบรรณในวิชาชีพ สื่อสารมวลชน

NPRU
Nakhon Pathom
Rajabhat University

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

- จรรยาบรรณในวิชาชีพ
- กลยุทธ์ในการตัดสินใจจรรยาบรรณ
- การอบรมเพื่อเรียนรู้การทำงาน
- การสร้างความอับอายต่อผู้ตกเป็นข่าว
- อิทธิพลของบุคคล กลุ่มคนและองค์กรที่ส่งผลต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ

NPRU
Nakhon Pathom
Rajabhat University

การเบลอภาพจรรยาบรรณสื่อ

https://twitter.com/pporwor_/status/1127148146667032578

- ประชาธิปไตยต่อเสรีภาพของการสื่อสาร
- (Democracy and Freedom of Speech)
- Butler and Rodrick (๒๐๐๗) ให้เหตุผลของการมีเสรีภาพด้านการสื่อสาร การพูด
 - ๑. ช่วยเพิ่มความเป็นมนุษย์ (enhances our humanity)
 - ๒. ความจริงถูกค้นพบได้ (truth is discovered)
 - ๓. ความเข้มแข็งของประชาธิปไตย (Quality of Democracy)

- McChesney and Pickard

“การควบคุมให้เป็นไปตามกฎและจรรยาบรรณของรัฐบาลเพื่อช่วยแก้ปัญหาให้กับสังคมไม่ใช่เพียงกลุ่มหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

- Pearson (๒๐๑๒)

“เสรีภาพในการนำเสนอภายใต้กฎและการควบคุมของแต่ละประเทศ โดยเฉพาะการสื่อสารออนไลน์ เพราะข้อความที่ถูกโพสต์ ส่งออกไปได้กว้างไกลทั้งภาพและเสียง”

การละเมิดลิขสิทธิ์

- ความคิดไม่ใช่ลิขสิทธิ์
- ลิขสิทธิ์เปลี่ยนมือได้เมื่อมีการซื้อขาย
- อาจถูกใช้ได้ เมื่อเป็นการเผยแพร่สู่สาธารณชน

NPRU
Nakhon Pathom
Rajabhat University

การใช้คำการประกอบสร้างภาพ

- ๑. การนำมาใช้โดยไม่ได้รับการอนุญาตหรืออ้างอิง
- ๒. การคัดลอกข้อความ เนื้อหา
- ๓. การนำภาพมาประกอบโดยปราศจากการอนุญาต

NPRU
Nakhon Pathom
Rajabhat University

ข้อความปรากฏในสื่อจรรยาบรรณ

<https://www.thairath.co.th/news/952403>

NPRU
Nakhon Pathom
Rajabhat University

เอกสารประชาสัมพันธ์

- ตรวจสอบลิขสิทธิ์
- ไม่ควรเป็น PDF
- เครื่องหมายการค้า
- สัญลักษณ์
- สี ยี่ห้อ

การทำให้อับอาย เลื่อมเสีย (Defamation)

- ทั้งคนและองค์กร
- การเยาะเย้ย ทำลายชื่อเสียง
- ทุกสื่อที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะ email ,picture ,tweets, letter, radio, fiction or non-fiction book
- เนื้อหา ข้อความ วลีที่ทำให้เสื่อมเสีย
- การตีความแล้วทำให้เสื่อมเสีย
- การรายงานภาพที่ส่งผลเสีย

NPRU
Nakhon Pathom
Rajabhat University

- รูปแบบการรายงาน on record, off record
- การสร้างบรรยากาศเอื้อต่อการทำลายชื่อเสียง

<https://www.isranews.org/isranews-article/41853-bbc-th.html>

- ปีซีซีไทย หรือ สื่อไหนๆ ปกปิดชื่อแหล่งข่าวได้หรือไม่?
- คำตอบคือ ได้ ถ้า สื่อสัญญากับแหล่งข่าวว่าจะไม่เปิดเผยชื่อ แต่สื่อต้องพิจารณาก่อนว่า เรื่องนั้นๆ สมควรเปิดเผย หรือปกปิดหรือไม่?
- โดยปกติแล้ว การปกปิดหรือเปิดเผยชื่อแหล่งข่าว มี ๒ อย่างที่พิจารณา คือ (๑) ผลประโยชน์สาธารณะสูงสุดของประชาชน และ (๒) ความปลอดภัยของผู้ให้เป็นแหล่งข่าว
- คำ ๓ มริมัตน์กอนี คอว่า "เบื้องหลังที่มาภาพถ่ายพล.อ.ประยุทธ์ กับ โอบามา" นั้น เป็นเรื่องผลประโยชน์สาธารณะของประชาชนหรือไม่ และแหล่งข่าวกลัวอะไร ที่จะต้องเอาตัวเองมาเสี่ยงและปกปิดเช่นนี้

ตามธรรมเนียมปฏิบัติ

- (๑) กองบรรณาธิการ จะต้อง "พิจารณาก่อนว่า" เนื้อหาข่าว เหตุการณ์ดังกล่าว เป็นเรื่อง การทหาร ความมั่นคง การเปิดโปงทุจริต คอร์รัปชันหรือไม่ หรือเป็นเรื่องอันตรายเสี่ยงภัยแก่ผู้ให้ข่าวหรือไม่ หากเปิดเผยชื่อที่อยู่ของแหล่งข่าวต่อสาธารณะ
- ในกรณีนี้ บีบีซีไทย อ้างว่า "ไม่เปิดเผยชื่อแหล่งข่าว เพราะบรรยากาศในเมืองไทย ไม่ยอมรับการให้ข้อมูลอีกด้านของรัฐบาล หรือ เกรงกลัว การคุกคามการแสดงความคิดเห็น"
- ในกรณีนี้ ผม "ไม่เห็นด้วย" เพราะนี่ไม่ใช่ "ความคิดเห็น แต่เป็นข้อเท็จจริง" แต่ถ้าอ้างว่า "แหล่งข้อมูลนั้นเป็นความลับ"
- ส่วนตัวผมคิดว่า "ไม่ใช่ความลับอะไรเลย" เพราะเรื่องการถ่ายภาพนั้น เป็นธรรมเนียมปฏิบัติในทางการทูตอยู่แล้ว นายกรัฐมนตรีและผู้นำประเทศ ย่อมที่จะแสดงมารยาททางการทูตอยู่แล้ว ดังนั้น ในการพิจารณาว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ต้องปกปิดความมั่นคงปลอดภัย ของ แหล่งข่าว จึงดูไม่น่าเชื่อถือ
- ส่วนในข้ออ้างที่ว่า เกรงกลัวบรรยากาศของการวิพากษ์วิจารณ์นั้น มีส่วนจริงอยู่ แต่การให้ข่าวของบีบีซี ต้องรับผิดชอบในฐานะของกอง บรรณาธิการ

- (2) จริยธรรมของการปกปิดแหล่งข่าว

- จริยธรรมในการใช้แหล่งข่าวของไทยพีบีเอส คือ นักข่าวต้องรายงานเหตุการณ์จากที่เห็นด้วยตาตัวเองและหาข้อมูลด้วยตัวเอง ใช้แหล่งข่าวที่อยู่ในเหตุการณ์และรู้เห็นเหตุการณ์จริง มีหลักฐานสนับสนุน โดยเลียงข้อมูลในลักษณะบอกต่อกันมา และเปรียบเทียบข้อมูลจากหลายๆ แหล่งข่าว
- - ข่าวที่เป็นข้อกล่าวหาร้ายแรง ต้องแจ้งแก่ผู้ชมว่าแหล่งข่าว หรือผู้ร่วมรายการเป็นใคร พูดยุติในนามของสถาบันหรือองค์กรใด เพื่อให้ผู้ชมประเมินได้ด้วยตนเอง
- - การเสนอข่าวของสำนักข่าวอื่น หรือการเสนอข้อมูลจากหน่วยงานสากล มารายงานหรือประกอบรายงานต้องเลือกเฉพาะสำนักข่าวที่มีชื่อเสียงและเชื่อถือได้ ภาคเอกชนที่ได้รับการยอมรับ และต้องอ้างอิงถึงนักข่าวหรือแหล่งข้อมูลนั้นๆ
- - ควรจดบันทึกข้อมูลจากแหล่งข่าวและจากการค้นคว้าทุกครั้งทุกขั้นตอนการทำงาน เพื่อให้ตรวจสอบได้ในภายหลังหากเกิดข้อโต้เถียง และ
- - หลีกเลี่ยงการอ้างอิงถึงแหล่งข่าวที่ไม่เปิดเผย เว้นแต่การเปิดเผยนั้นจะเป็นอันตรายต่อแหล่งข่าว หรือข่าวนั้นเป็นประโยชน์อย่างแท้จริง และหากตัดสินใจเผยแพร่ออกอากาศ ต้องปิดบังหน้าตาแหล่งข่าว ชื่อ ที่อยู่ เพื่อความปลอดภัยของแหล่งข่าว และครอบครัว ด้วยการปิดเสียงหรือพรางภาพ

กฎหมายหมิ่นประมาท

- "มาตรา ๓๒๖ ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะ ทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"
- "มาตรา ๓๒๘ ถ้าความผิดฐานหมิ่นประมาทได้กระทำโดยการโฆษณาด้วยเอกสาร ภาพวาด ภาพระบายสี ภาพยนตร์ ภาพหรือตัวอักษรที่ทำให้ปรากฏไม่ว่าด้วยวิธีใดๆ แผ่นเสียง หรือสิ่งบันทึกเสียง บันทึกภาพ หรือบันทึกอักษร กระทำโดยการกระจายเสียง หรือการ กระจายภาพ หรือโดยกระทำการป่าวประกาศด้วยวิธีอื่น ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท"

กฎหมายเกี่ยวข้อง

- "มาตรา ๓๒๙ ผู้ใดแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต
(๑) เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม
(๒) ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่
(๓) ดิชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ
(๔) ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาลหรือในการประชุม
ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท"
- "มาตรา ๓๓๐ ในกรณีหมิ่นประมาท ถ้าผู้ถูกกล่าวหาว่า กระทำความผิด พิสูจน์
ได้ว่าข้อที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ห้ามไม่ให้พิสูจน์ ถ้าข้อที่หาว่า เป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นการใส่
ความในเรื่องส่วนตัว และการพิสูจน์จะไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน"

NPRU
Nakhon Pathom
Rajabhat University

บทบาทของสื่อมวลชนสัมพันธ์

- ประเมินศักยภาพการจัดการของภาครัฐเสมือนเป็นตัวเชื่อมต่อระหว่างภาครัฐกับสื่อมวลชน
- ประเมินศักยภาพสื่อ ความสามารถทางการดำเนินการ การเงิน การจัดทำเอกสารเพื่อการประชาสัมพันธ์
- สนับสนุนกฎหมายเพื่อการปราบปรามการทำลายชื่อเสียง
- เสริมสร้างความรับผิดชอบทางสังคม สนับสนุนความจริง
- ให้ความเป็นธรรม ชี้อัตย์ เคารพในความคิดเห็น

NPRU
Nakhon Pathom
Rajabhat University

https://www.brighttv.co.th/special-reports_B8%AD

NPRU
Nakhon Pathom
Rajabhat University

สื่อมวลชนสัมพันธ์เชิงกลยุทธ์

แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม

ภาษาไทย

วิรัช ลภีรัตนกุล, (๒๕๔๐), การประชาสัมพันธ์ ฉบับสมบูรณ์, สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์.

บุญเกื้อ ควรหาเวช (๒๕๓๙) การประชาสัมพันธ์ บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่นจำกัด (มหาชน)

สะอาด ตัณสุภผล (๒๕๒๗) คู่มือการประชาสัมพันธ์ โรงพิมพ์การศาสนา

ภาษาอังกฤษ

Anderson, F., & Hadley, L. (๑๙๙๙). *Guidelines for setting measurable public relations objectives*. Institute for Public Relations, retrieved February ๖, ๒๐๑๐, from http://www.instituteforpr.org/ipr_info/measurable_public_objectives

Cutlip, S., Center, A., & Broom, G. (๒๐๐๖). *Effective Public Relations* (๙th ed.). Upper Saddle, NJ: Pearson Prentice Hall.

Jackson, J. (๒๐๑๓). *Media Relation: Issues and strategies*. printed by Sound Wind Productions, Singapore. Retrieved from <http://www.allenandunwin.com>.

Marston, J. E. (๑๙๗๙). *Modern public relations*. New York: McGraw-Hill.

คำถามท้ายบทที่ ๘

- ข้อ ๑. จรรยาบรรณในวิชาชีพสื่อมวลชนเกี่ยวข้องกับงานสื่อมวลชนสัมพันธ์อย่างไร
- ข้อ ๒. ทำไมผู้ทำหน้าที่สื่อมวลชนสัมพันธ์ต้องอบรมด้านจรรยาบรรณสื่อมวลชน
- ข้อ ๓. การสร้างความอับอายให้กับผู้อื่นทำได้ด้วยวิธีการรายงานเนื้อหาแบบใดบ้าง
- ข้อ ๔. ประชาธิปไตยกับเสรีภาพของการรายงานข่าวตามแนวทางของ **Butler and Rodrick** เขียนถึงเรื่องใดบ้าง
- ข้อ ๕. ให้นักศึกษยกตัวอย่างการใช้คำ ข้อความ ที่ส่งผลต่อการสร้างความอับอาย ทำลายชื่อเสียงจากสื่อมวลชน
- ข้อ ๖. เอกสารประชาสัมพันธ์ควรมีองค์ประกอบใดบ้างที่ส่งผลต่อการสร้างจรรยาบรรณทางวิชาชีพสื่อมวลชน
- ข้อ ๗. ทำไมผู้ทำหน้าที่ด้านสื่อมวลชนสัมพันธ์ต้องประเมินศักยภาพการทำงานของภาครัฐด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพสื่อมวลชน
- ข้อ ๘. ผู้ทำหน้าที่สื่อมวลชนสัมพันธ์ทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างภาครัฐกับสื่อมวลชนอย่างไร
- ข้อ ๙. ให้ยกตัวอย่างการรายงานเนื้อหาของสื่อมวลชนแบบ **off record**
- ข้อ ๑๐. ให้นักศึกษยกตัวอย่างการสร้างบรรยากาศการรายงานเนื้อหาที่ส่งผลต่อการทำลายชื่อเสียงของบุคคลอื่น

NAKHON PATHOM RAJABHAT UNIVERSITY